

Nuorisoalan asiantuntijalausunto suurelle valiokunnalle rahoituskehyskokonaisuuteen (E 73/2025 vp) ja siihen liittyvistä valtioneuvoston kirjelmistä U 61/2025 vp, U 62/2025 vp, U 73/2025 vp, U 74/2025 vp

Asia: EU:n rahoituskehyskokonaisuus ja siihen liittyvät kirjelmät E 73/2025 vp, U 61/2025 vp, U 62/2025 vp, U 73/2025 vp, U 74/2025 vp.

Teema: Erasmus+ ja AgoraEU

Kiitämme suurta valiokuntaa mahdollisuudesta lausua. **Nuorisoala ry** edistää nuorten osallisuutta yhteiskunnassa sekä kouluttaa, palvelee ja tuo yhteen järjestöissä, kunnissa ja seurakunnissa työtä tai vapaaehtoistyötä tekevät nuorisoalan toimijat. Nuorisoalan jäsenenä on yli 130 nuorisojärjestöä ja muuta nuorisoalalla toimivaa yhteisöä – käytännössä kaikki Suomessa toimivat nuorisoalan järjestöt. Lausunnossamme keskitymme erityisesti kirjelmiin U 61/2025 vp ja U 62/2025 vp.

Tiiviisti

- **Kannatamme Erasmus+ -ohjelmassa erillisen nuorisoluvun säilyttämistä, jotta nuoret ja nuorisoala näkyvät keskeisenä osana ohjelmaa.** Vaarana on, että yhteiskunnan kannalta tärkeät teemat (kuten nuorten kiinnittyminen yhteiskuntaan) jäävät laajempien TKI-kokonaisuuksien varjoon.
- **Jotta Erasmus+ -ohjelma olisi jatkossakin saavutettava nuorisoalalle, myös rahoituksesta on varattava nuorisosektorille erillinen 15 prosentin minimiosuus.** Ilman nuorisopuolen korvamerkittyä rahoitusta olisi suuri riski, että ohjelma siirtyy tukemaan entistä vahvemmin korkeakoulusektoria nuorten omaehtoisen toiminnan ja nuorisoalan kehittämisen kustannuksella, mikä kaventaisi kansalaisyhteiskunnan ja nuorisoalan kehittämisen mahdollisuuksia.
- **AgoraEU-ohjelmaan liittyen toivomme, että Suomi ajaisi nuoria yhdeksi erityiseksi kohderyhmäksi kuten on ollut aiemmassa CERV-ohjelmassa.**

Komissio ehdottaa, että EU:n monivuotisessa rahoituskehyksessä rahoitusohjelmia yhdistetään ja kokonaisuuksien määrää vähennetään aiemman seitsemän pääotsakkeen sijasta neljän otsakkeen alle. Tämä voi tuoda hallinnollista selkeyttä, mutta **riskinä on, että nuorisotyön, kansalaisyhteiskunnan, demokratian ja EU-kansalaisuuden vahvistamisen tarpeet jäävät liian vähälle huomiolle.**

Erasmus+

Erasmus+ -ohjelmassa nuoriso on tunnistettu yhdeksi kolmesta politiikka-alueesta, joilla ohjelmaa edistetään. Tästä huolimatta uudessa budjettiehdotuksessa ei ole mainintaa erillisestä nuorisoluvusta eikä nuorisosektorille allokoitusta budjetista. Ohjelman rakenteen ja painopisteiden uudistamisessa tulee huomioida nuorilähtöisen toiminnan erityistarpeet. **Jotta Erasmus+ olisi jatkossakin saavutettava nuorisojärjestöille, rahoituksesta on varattava nuorisosektorille erillinen osuus.** Muussa tapauksessa vaarana on, että rahoitus kohdistuu pääosin korkeakoulusektorille, mikä kaventaisi kansalaisyhteiskunnan ja nuorisoalan kehittämisen mahdollisuuksia. Nuorisosektorilla osallistavuus on myös ollut paljon korkeammalla tasolla kuin Erasmus+ -ohjelmassa kokonaisuutena: 35 prosenttia osallistujista on ollut nuoria, joilla on vähemmän mahdollisuuksia, kun Erasmus+:ssa luku on 15 prosenttia, toteaa [Euroopan Nuorisofoorumin kannanotto](#).

EU:n nuorisokonferenssi nosti 15 prosentin budjettiosuuden korvamerkinnän nuorisosektorille tavoitteeksi suosituksissaan syyskuussa 2025. Myös sisivstysvaliokunta on lausunnossaan [SiVL 19/2025 vp](#) yhtynyt asiantuntijalausannon näkemykseen siitä, että sektorikohtainen minimibudjettijako toisi parempaa ennakoitavuutta ohjelman toimeenpanoon ja hallinnointiin.

Jos solidaarisuusjoukot yhdistetään Erasmus+ -ohjelmaan, olisi myös sille Nuorisoala ry:n mielestä syytä korvamerkitä ohjelmatasolla oma budjettinsa. [Euroopan Nuorisofoorumi YFJ:n selvityksen](#) mukaan Erasmus+ -ohjelma suosii nykyiselläänkin työntekijävetoisia, hankehakuihin erikoistuneita toimijoita, ja erityisesti nuorten johtamien, vapaaehtoisvetoisten järjestöjen kyky hyödyntää Erasmus+ -rahoitusta on rajallista.

Nuorisoala ry haluaa kiinnittää huomiota myös siihen, että **erilaiset opiskelijoiden vaihtojaksot kasautuvat usein samoille ihmisille ja ylempiin tuloluokkiin** (esim. Eurostudent VIII). Siksi myös Erasmus+ -ohjelman saavutettavuuteen tarvittaisiin kansallisten toimien ohella panostuksia. Samalla EU:n nuoriso-ohjelmien tulisi tavoittaa laajemmin erilaisia nuoria, nuorisoalan toimijoita sekä oppilaitoksia. Tämä edistäisi kansainvälistymisen mahdollisuuksia myös niille, joilla ei ole mahdollisuuksia opiskelijaliikkuvuudsjaksolle.

Erasmus+ -ohjelmaan on esitetty 36,2 miljardia euroa, mikä on lähes 30 prosenttia enemmän verrattuna nykyiseen kauteen. Iso osa lisäyksestä on kuitenkin inflaation paikkaamista. Nuorisoala ry huomauttaa, että jos ohjelmaan vielä yhdistetään solidaarisuusjoukot, ei korotus budjettiin ole kovin suuri. **Sivistysvaliokunnan tavoin pidämme huolestuttavana, että Erasmus+ -budjetin reaalin osuus koko rahoituskehityksessä on laskemassa.** Tämä lisää tarvetta pitää kiinni korvamerkinnästä nuorisosektorille.

Vaikka arvio Suomen keskitetystä saannosta Erasmus+ -rahoituksessa on jopa 3,4 prosenttia eli kaksinkertainen maksuosuuteen verrattuna, nimenomaan nuorisosektorin avustuksia haetaan melko vähän ja siksi myös saadaan vähän verrattuna moniin muihin maihin ja sektoreihin. **Toisin kuin esimerkiksi korkeakoulusektoreilla, ei nuorisosektorilla ole erillistä resurssia, joka tukisi suomalaisia hakijoita keskitetyissä hauissa.**

Orpon hallituskauden aikana nuorisoalan kansallisen rahoituksen leikkauksia on pyritty kohdentamaan erityisesti nuorisoalan kehittämiseen, jotta nuorisoalan perustoiminta on saatu turvattua. Rahoituksen pienentyessä myös resurssia rahoituksen hakemiseen on vähemmän. Tämänkin kehityksen valossa **on tärkeää suojata kehittämiseen keskittyvän EU-rahoituksen saantia nuorisoalalle**. Nuorisoala voi EU-hankkeilla esimerkiksi kehittää nuorten parissa tehtävää toimintaa paremmin 2020-luvun nuorten ja yhteiskunnan tarpeisiin sopivaksi, mutta EU-hankerahoitus ei korvaa nuorisoalan perusrahoitusta.

AgoraEU

Ehdotettu uusi AgoraEU-ohjelma kokoaisi yhteen tuen kulttuurille, audiovisuaaliselle alalle, uutismedialle sekä kansalaisyhteiskunnalle. Ohjelmaan yhdistettäisiin nykyinen Luova Eurooppa -ohjelma ja Kansalaisuus, tasa-arvo, perusoikeudet ja arvot (CERV) -ohjelma. [U-kirjeen](#) mukaan näiden ohjelmien nykyiset tavoitteet sisältyisivät pääpiirteittäin AgoraEU-ehdotukseen.

Nuorisoala ry huomauttaa, että **nykyinen CERV-ohjelma on asettanut yhdeksi erityiseksi kohderyhmäkseen nuoret, mutta komission esitys ei nosta AgoraEU-ohjelmaan vastaavaa painotusta**. CERV-ohjelman hankkeilla on Suomessa esimerkiksi ennaltaehkäisty väkivaltaa nuorten rikoksentekijöiden keskuudessa ja tuettu nuorten EU-kansalaisuutta. Tämän kaltaisten hankkeiden ja teemojen olisi suotavaa tulevaisuudessakin saada rahoitusta. Nuorten kiinnittyminen yhteisöihin ja demokratiaan ovat keskeisiä yhteiskunnan resilienssin kannalta.

Nuorisoala ry painottaa, että **tulevaisuuden Eurooppa voi tasan yhtä hyvin kuin nykypäivän nuoret**. Paitsi nuorten itsensä vuoksi, myös yhteisen tulevaisuutemme takia nuorten hyvinvointia on voimakkaasti priorisoitava myös EU-tasolla. EU-rahoitusohjelmien tulisi tukea nuorten hyvinvointia, työllisyyttä, osallisuutta ja yhdenvertaisuutta sekä nuorisoalan toimintaedellytyksiä kestäväällä tavalla. Tämän vuoksi Nuorisoala ry pitää tärkeänä, että Suomi vaikuttaa sen puolesta, että nuorten asemaa AgoraEU-ohjelman tavoitteissa ja painotuksissa vielä vahvistetaan.

Valtioneuvosto on kirjelmässään [U 61/2025 vp](#) kiinnittänyt aiheellisesti huomiota kansallisen yhteyspistetoiminnan merkitykseen AgoraEU-ohjelman toimeenpanon jatkuvuuden ja Suomen saannon turvaamiseksi. **Nuorisoala ry pitää tärkeänä, että nuorisoalan osaamista eurooppalaisen rahoituksen hakemisessa vahvistetaan ylipäättään ja tässä työssä merkittävä rooli on kansallisella yhteyspistetoiminnalla**. Nuorisoala ry korostaa, että erityisesti rahoitushakuihin liittyvä neuvonta ohjelmakausien nivelvaiheessa on tärkeä tuki hakijoille. Myös omarahoitusosuuksien kattamiseen kansallisesta nuorisoalan rahoituksesta tulee panostaa. Vastaavasti Erasmus+ -ohjelman keskitettyjen hakujen tukemiseen tulisi varata oma resurssi.

Helsingissä 17.2.2026

Aleksi Sandroos
Puheenjohtaja

Nuorisoala ry

Silla Kakkola
Va. toiminnanjohtaja

Lisätiedot: Minja Timperi, minja.timperi@nuorisoala.fi, 0504580452